

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

P8_TA(2019)0034

Sudan

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie Sudanu (2019/2512(RSP))

(2020/C 411/14)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Sudanu, w szczególności z 31 maja 2018 r.⁽¹⁾, 15 marca 2018 r.⁽²⁾, 16 listopada 2017 r.⁽³⁾ oraz 6 października 2016 r.⁽⁴⁾,
  - uwzględniając Międzynarodowy pakt praw obywatelskich i politycznych z 1966 r., którego Republika Sudanu jest stroną od 1986 r.,
  - uwzględniając przyznanie w 2007 r. Nagrody im. Sacharowa za wolność myśli obrońcy praw człowieka Salihowi Mahmoudowi Osmanowi,
  - uwzględniając Powszechną deklarację praw człowieka z 1948 r.,
  - uwzględniając konkluzje Rady na temat Sudanu przyjęte 19 listopada 2018 r.,
  - uwzględniając oświadczenie trojki (Stany Zjednoczone, Norwegia i Zjednoczone Królestwo) i Kanady z 8 stycznia 2019 r. w sprawie reakcji na trwające w Sudanie protesty,
  - uwzględniając oświadczenia rzecznik ds. zagranicznych i polityki bezpieczeństwa z 24 grudnia 2018 r. i 11 stycznia 2019 r. w sprawie trwających w Sudanie protestów,
  - uwzględniając Afrykańską kartę praw człowieka i ludów,
  - uwzględniając konstytucję Sudanu z 2005 r.,
  - uwzględniając umowę z Kotonu podpisaną przez rząd Sudanu w 2005 r.,
  - uwzględniając agendę na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030,
  - uwzględniając interaktywny dialog na temat sytuacji w zakresie praw człowieka w Sudanie, który Rada Praw Człowieka ONZ zorganizowała 11 grudnia 2018 r.,
  - uwzględniając art. 135 ust. 5 i art. 123 ust. 4 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że w odpowiedzi na szalejącą inflację w połowie grudnia rząd Sudanu zniósł dopłaty do produktów pierwszej potrzeby; mając na uwadze, że inflacja w tym kraju, wynosząca około 122 %, jest obecnie drugą najwyższą na świecie⁽⁵⁾;
- B. mając na uwadze, że od 19 grudnia 2018 r. demonstranci opanowali ulice w całym Sudanie, aby zaprotestować przeciwko podwyżkom cen, cięciom dopłat na podstawowe towary i niedoborom paliwa; mając na uwadze, że protesty odbywające się w miastach i na wsiach objęły także stolicę, Chartum;
- C. mając na uwadze, że fala demonstracji rośnie, a dziesiątki tysięcy osób wyszły na ulice, co odzwierciedla szeroki przekrój społeczeństwa sudańskiego, które protestuje przeciwko autorytarnemu reżimowi i wzywa prezydenta Omara al-Baszira, który sprawuje władzę od 29 lat, do ustąpienia;

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0233.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2018)0080.

⁽³⁾ Dz.U. C 356 z 4.10.2018, s. 50.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 215 z 19.6.2018, s. 33.

⁽⁵⁾ Według obliczeń prof. Steve'a H. Hanke'a, Johns Hopkins University. <https://allafrica.com/stories/201807230267.html>

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

- D. mając na uwadze, że w geście solidarności z demonstrantami przedstawiciele 22 partii politycznych wystąpili z rządu; mając na uwadze, że protesty popierają niektórzy byli sojusznicy prezydenta i członkowie partii rządzącej, postrzegani jako poważne wyzwanie dla prezydenta Omara al-Baszira, który dąży do zmiany art. 57 konstytucji w celu zapewnienia sobie dożywotniego mandatu;
- E. mając na uwadze, że 1 stycznia 2019 r. 22 opozycyjne partie i ugrupowania zażądały, aby prezydent Omar al-Baszir przekazał władzę „suwerennej radzie” i rządowi przejściowemu, który wybrałby „odpowiedni” termin na demokratyczne wybory; mając na uwadze, że następne wybory prezydenckie w Sudanie mają się odbyć w 2020 r.; mając na uwadze, że zgodnie z konstytucją Sudanu prezydent Omar al-Baszir nie może kandydować w wyborach po zakończeniu obecnej kadencji; mając na uwadze, że niektórzy prawodawcy w Sudanie są gotowi zmienić konstytucję w celu przedłużenia kadencji prezydenta, co pozwoli prezydentowi Omarowi al-Baszirowi na ponowne kandydowanie w wyborach w 2020 r.;
- F. mając na uwadze, że władze Sudanu wysłały siły bezpieczeństwa narodowego, policję i jednostki paramilitarne do stłumienia protestów; siły te stosowały przemoc podczas rozpędzania nieuzbrojonych demonstrantów, bijąc ich pałkami i używając ostrej amunicji, pocisków gumowych i gazu łzawiącego;
- G. mając na uwadze, że prezydent Omar al-Baszir jest jedynym sprawującym władzę szefem rządu ściganym za zbrodnie przeciwko ludzkości, zbrodnie wojenne i ludobójstwo popełnione w czasie czystek etnicznych w Darfurze, na podstawie dwóch zaległych nakazów aresztowania wydanych 4 marca 2009 r. i 12 lipca 2010 r. przez Międzynarodowy Trybunał Karny (MTK); mając na uwadze, że chociaż Sudan nie jest stroną statutu rzymskiego, rezolucja Rady Bezpieczeństwa ONZ nr 1593 (2005) nakłada na ten kraj obowiązek współpracy z MTK; mając na uwadze, że pomimo nakazu aresztowania prezydent Omar al-Baszir nadal bezkarnie popełniał zbrodnie, zlecając ataki bombowe i ataki na ludność cywilną poza terytorium Darfuru w prowincji Nilu Błękitnego i Kordofanu Południowego;
- H. mając na uwadze, że według międzynarodowych organizacji praw człowieka na dzień 1 stycznia 2019 r. liczba ofiar śmiertelnych wyniosła 45; mając na uwadze, że rząd sudański poinformował jedynie o 24 ofiarach śmiertelnych; mając na uwadze, że 9 stycznia 2019 r. podczas demonstracji antyrządowej w Sudanie zabito kolejnych trzech demonstrantów; mając na uwadze, że tego samego dnia w Chartumie odbył się pierwszy wiec poparcia dla prezydenta Omara al-Baszira;
- I. mając na uwadze, że według rządu sudańskiego w ciągu trzech tygodni protestów policja aresztowała 816 osób, jednak według organizacji społeczeństwa obywatelskiego liczba ta jest znacznie wyższa; mając na uwadze, że kilku pracowników uniwersytetu w Chartumie zostało aresztowanych po przystąpieniu do protestów; mając na uwadze, że niektórzy przywódcy opozycji, dziennikarze, obrońcy praw człowieka, profesorowie uniwersyteccy i studenci, w tym osoby z poważnymi obrażeniami, znajdują się w areszcie bez prawa do wizyt członków rodziny, adwokatów czy lekarzy;
- J. mając na uwadze, że 8 stycznia 2019 r. Salih Mahmoud Osman, sudański prawnik specjalizujący się w prawach człowieka i laureat Nagrody im. Sacharowa w 2007 r., został aresztowany we własnej kancelarii prawnej; mając na uwadze, że władze potwierdziły, iż przebywa on w areszcie, ale nie ujawniły gdzie; mając na uwadze, że rodzina S. M. Osmana jest szczególnie zaniepokojona jego zatrzymaniem ze względu na dolegające mu nadciśnienie i cukrzycę, które wymagają opieki lekarskiej;
- K. mając na uwadze, że fala aresztowań objęła wielu obrońców praw człowieka i szereg członków opozycji;
- L. mając na uwadze, że 8 stycznia 2019 r. były wiceprezydent Ali Osman Taha ostrzegł przeciwników rządu, że brygady bojówkarzy będą broniły kraju;
- M. mając na uwadze, że wolne, niezależne i bezstronne media to jeden z podstawowych elementów społeczeństwa demokratycznego; mając na uwadze, że rząd zablokował obywatelom dostęp do mediów społecznościowych, a kilka gazet wstrzymało druk po wprowadzeniu przez sudańskie Narodowe Służby Bezpieczeństwa i Wywiadu ograniczeń dotyczących publikowania informacji o protestach; mając na uwadze, że powszechne stosowanie wirtualnych sieci prywatnych umożliwiło wymianę drastycznych zdjęć i nagrań wideo, które przedstawiają rannych lub zabitych demonstrantów; mając na uwadze, że w światowym rankingu wolności prasy 2018 sporządzonym przez Reporterów bez Granic Sudan zajmuje 174. spośród 180 pozycji; mając na uwadze, że 13 stycznia 2019 r. stowarzyszenie sudańskich pracowników, do którego należą m.in. lekarze, profesorowie i inżynierowie, wezwało do protestów w stołecznym Chartumie i w innych miastach, takich jak Madani (wschód), Kosti (południe) i Dongola (północ) z okazji tzw. tygodnia buntu; mając na uwadze, że po raz pierwszy wezwano również do protestów w rejonie konfliktu w Darfurze: w Nijali i El-Faszer;

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

- N. mając na uwadze, że według obrońców praw człowieka to właśnie osoby z regionu Darfuru były prześladowane i aresztowane w całym kraju, nawet jeśli nie uczestniczyły w protestach;
- O. mając na uwadze, że Sudan musi jeszcze ratyfikować inne kluczowe traktaty dotyczące powszechnych praw człowieka, w tym Konwencję w sprawie zakazu stosowania tortur oraz innego okrutnego, niehumanitarnego lub poniżającego traktowania oraz Konwencję w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet;
- P. mając na uwadze, że trojka złożona ze Stanów Zjednoczonych, Norwegii i Zjednoczonego Królestwa, wspierana przez Kanadę, publicznie potępiła brutalne represje demonstracji w Sudanie;
- Q. mając na uwadze, że UE utrzymuje z rządem Sudanu kontakty na wysokim szczeblu, łącznie z wizytami komisarzy w Sudanie;
- R. mając na uwadze, że Sudan zajmuje czwarte miejsce w opracowanym przez Open Doors International rankingu krajów, w których chrześcijanie są najbardziej prześladowani; mając na uwadze, że sytuacja innych mniejszości religijnych lub osób niewierzących jest równie trudna;
1. zdecydowanie potępi nadużywanie siły przez Narodowe Służby Bezpieczeństwa i Wywiadu podczas trwających protestów oraz prowadzone przez sudańskie władze nieustające represje wymierzone przeciwko działaczom i obrońcom praw człowieka, a także prawnikom, nauczycielom, studentom i lekarzom;
  2. wzywa rząd Sudanu, by położył kres morderczemu wykorzystywaniu siły, bezpodstawnym aresztowaniom oraz przetrzymywaniu pokojowo nastawionych demonstrantów oraz do zapobiegania dalszemu rozlewowi krwi i stosowaniu tortur; podkreśla, że wszystkie organy ścigania i organy bezpieczeństwa powinny działać pod bezpośrednią kontrolą rządową oraz zgodnie z konstytucją Sudanu i jego zobowiązaniami międzynarodowymi;
  3. przekazuje wyrazy współczucia ofiarom przemocy, która szerzy się od początku protestów, oraz ich krewnym;
  4. wzywa do natychmiastowego i bezwarunkowego uwolnienia laureata Nagrody im. Sacharowa Saliha Mahmouda Osmana oraz apeluje do władz sudańskich o bezzwłoczne zagwarantowanie mu opieki medycznej oraz swobodnego dostępu do adwokata i rodziny;
  5. zwraca się do rządu Sudanu o poszanowanie prawa obywateli do otwartego mówienia o problemach i umożliwienie wszystkim obrońcom praw człowieka w Sudanie legalnej działalności w obronie praw człowieka bez jakichkolwiek ograniczeń lub represji;
  6. jest szczególnie zaniepokojony losem 32 studentów z Darfuru, którzy 23 grudnia 2018 r. zostali aresztowani przez władze sudańskie, pokazani w mediach i, według doniesień, oskarżeni o odbycie szkoleń w Izraelu i podżeganie do trwających protestów;
  7. domaga się, aby rząd Sudanu niezwłocznie i bezwarunkowo uwolnił wszystkich obrońców praw człowieka, dziennikarzy, przywódców opozycji i innych demonstrantów, którzy obecnie są przetrzymywani w aresztach bez postawienia zarzutów lub procesu, oraz aby zapewnił osobom, przeciwko którym toczą się postępowania, pełny dostęp do reprezentacji prawnej; domaga się, aby rząd Sudanu poinformował o miejscu ich przetrzymywania;
  8. wzywa rząd Sudanu do bezzwłocznego zbadania wszystkich zarzutów stosowania tortur, złego traktowania i arbitralnych zatrzymań oraz nadużywania siły wobec osób zatrzymanych przez policję i Narodowe Służby Bezpieczeństwa i Wywiadu, w tym odmowy niezbędnego leczenia, oraz do wytoczenia winnym sprawiedliwego procesu, tak aby móc przedstawić jego wyniki oraz pociągnąć winnych do odpowiedzialności zgodnie z międzynarodowymi standardami;
  9. jest zdania, że wolne, niezależne i bezstronne media stanowią jedną z podstaw społeczeństwa demokratycznego, w którym otwarta debata odgrywa kluczową rolę; wzywa UE do zintensyfikowania wysiłków na rzecz propagowania wolności słowa, również w Sudanie, za pośrednictwem unijnej polityki zewnętrznej i jej instrumentów;

Czwartek, 17 stycznia 2019 r.

10. wzywa do natychmiastowego zniesienia ograniczeń w dostępie do internetu i ograniczania wolności słowa przez cenzurę prasy, a także apeluje do Sudanu o przeprowadzenie reform umożliwiających zagwarantowanie wolności słowa, zgodnie z jego zobowiązaniami konstytucyjnymi i międzynarodowymi, w tym z umową z Kotonu po raz pierwszy zmienioną w Luksemburgu 25 czerwca 2005 r.;
11. ubolewa nad wspieranym przez państwo prześladowaniem chrześcijan, wyznawców innych religii i osób niewierzących, a także nad zamykaniem i wyburzaniem kościołów; przypomina, że wolność religii, sumienia i przekonań jest powszechnym prawem człowieka, które należy chronić wszędzie i wobec wszystkich osób;
12. podkreśla znaczenie przestrzegania kalendarza wyborczego, ale z niepokojem zauważa, że procedura zmiany konstytucji sudańskiej tak, aby prezydent Omar al-Baszir mógł stanąć do wyborów, znów została wszczęta;
13. ponownie wzywa prezydenta Omara al-Baszira do przestrzegania prawa międzynarodowego zgodnie z konwencjami i traktatami, których rząd sudański jest stroną; ponadto popiera zaangażowanie MTK w ściganie zbrodni wojennych, zbrodni przeciwko ludzkości i ludobójstwa;
14. przypomina oświadczenie komisarza Christosa Stylianidesa wygłoszone 31 maja 2018 r. w Parlamencie Europejskim, w którym komisarz stwierdził, że UE będzie nadal wykorzystywać różne dostępne jej środki do promowania i ochrony praw człowieka przysługujących kobietom i dziewczętom w Sudanie, w tym przez poszerzanie im dostępu do wysokiej jakości usług w zakresie edukacji i opieki zdrowotnej oraz podnoszenie świadomości na temat tych praw w społecznościach lokalnych, zwłaszcza w celu ograniczania okrutnych praktyk, takich jak okaleczanie żeńskich narządów płciowych;
15. wzywa wiceprzewodniczącą Komisji/wysoką przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa oraz państwa członkowskie do zadbania o to, by „zarządzanie migracjami” i przeciwdziałanie terroryzmowi nie osłabiały wsparcia na rzecz praw człowieka; jest zaniepokojony tym, że reżim wykorzystuje swoją współpracę w dziedzinie migracji z UE i poszczególnymi państwami członkowskimi do usprawiedliwiania i wzmacniania kontroli nad ludnością i prześladowań, na przykład przez rozbudowę aparatu inwigilacji, również na granicach, oraz przez dostarczanie sprzętu, np. biometrycznego; w związku z tym wzywa UE i jej państwa członkowskie do zapewnienia pełnej przejrzystości dotyczących Sudanu projektów w dziedzinie bezpieczeństwa, w tym wszystkich planowanych działań i beneficjentów finansowania unijnego i krajowego;
16. ponawia apel o to, by wobec państw, których bilans w zakresie przestrzegania praw człowieka budzi zastrzeżenia, takich jak Sudan, wprowadzić ogólnounijny zakaz eksportu, sprzedaży oraz unowocześniania i serwisowania jakiegokolwiek sprzętu służącego do ochrony, który może być lub jest używany do wewnętrznych represji, w tym technologii monitorowania internetu;
17. przyjmuje do wiadomości oświadczenia rzecznik Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych w sprawie trwających protestów; wzywa wiceprzewodniczącą/wysoką przedstawiciel do publicznego potępienia alarmującej sytuacji w Sudanie oraz do wykorzystania wszelkich dostępnych jej środków nacisku na władze sudańskie, tak aby położyć kres ciągłej przemocy i represjom, masowym aresztowaniom i zabójstwom oraz zachęcić władze do przestrzegania zobowiązań wynikających z międzynarodowych norm i praw;
18. podkreśla zaangażowanie UE w zapewnianie pomocy humanitarnej i wspieranie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Sudanie, a także zachęca UE i jej państwa członkowskie do nieustających wysiłków w tych dziedzinach; wzywa Komisję do dalszego zwiększania wsparcia finansowego na rzecz obrońców praw człowieka i organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Sudanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju;
19. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, rządowi Sudanu, Unii Afrykańskiej, Sekretarzowi Generalnemu ONZ, wiceprzewodniczącym Wspólnego Zgromadzenia Parlamentarnego AKP-UE oraz Parlamentowi Panafrykańskiemu.